

Hábmera suohkan
Hamarøy kommune

Hábmera suohkan - Hamarøy kommune Kommunedelplan oppvekst 2025-2033

Innhold

1	Oppvekstplanen på to minutter	3
2	Om kommuneplanen og oppvekst	4
2.1	Kommuneplanens samfunnsdel og oppvekst	4
2.2	Arealplaner og oppvekst	4
2.3	Handlingsdel, økonomiplan og årsbudsjett	4
2.4	Strukturutredning	4
2.5	Forebyggende plan – «Oaggi muv/Gjør meg trygg II».....	4
2.6	Kommunal beredskap.....	4
3	FNs bærekraftsmål for oppvekst i kommunen vår	5
4	Barnets beste	7
4.1	Et grunnleggende hensyn	7
4.2	Barnesyn og medvirkning	7
4.3	Barnets beste-vurdering.....	7
4.4	Samiske barn og unge.....	7
4.5	Barnas framtid.....	7
5	Trygge familier og helsefremmende oppvekst	10
5.1	Innledning.....	10
5.2	Delmål og strategier.....	11
6	Inkluderende barnehager og skoler som gir god opplæring	14
6.1	Innledning.....	14
6.2	Delmål og strategier.....	15
7	Møteplasser og aktiviteter i fritiden	18
7.1	Innledning.....	18
7.2	Delmål og strategier.....	19
8	Planen som kompass og grunnlag for videre samhandling	22

Bilder: Svetlana Gracheva

1 Oppvekstplanen på to minutter

Oppvekstplanen vår består av:

- Barnets beste som grunnleggende hensyn og overordnet arbeidsprinsipp.
- Tre satsinger som dekker hele oppveksten fra livets begynnelse til og med fylte 18 år. Vi ser hele barnet både hjemme, i skolen/barnehagen samt i fritiden.
- Fem gjennomgående tema som vises i de lilla boksene i figuren nedenfor. De gjennomgående teamene er lovfestede og/eller viktige for barn og unges utvikling.

Hver satsing har et sett med delmål og strategier knyttet til seg, etter samme lest som kommuneplanens samfunnsdel 2022-2033.

Planen skal videre:

- konkretisere barnets beste, barns medvirkning og barnesyn
- i tråd med krav i lovverket bidra til styrking av samhandling til beste for barn
- være et grunnlag for kommende utredninger om utvikling av oppvekstfeltet, valg av faglige modeller samt valg av strukturer
- være et grunnlag for kommunens nye forebyggende plan i samsvar med oppvekstreformen.
- konkretisere ansvaret som samisk språkforvaltningskommune

Figur som illustrerer hovedlinjene i oppvekstplanen vår.

2 Om kommuneplanen og oppvekst

2.1 Kommuneplanens samfunnsdel og oppvekst

Kommunedelplan for oppvekst er en del av kommunens overordnede planverk, og utfyller kommuneplanens samfunnsdel og arealdel på tema som har med barn og unge å gjøre.

Oppvekstplanen følger opp og utdyper disse delene av samfunnsdelen:

- Hovedmålsettingene *Bolyst og blilyst* samt *Samarbeid og samskaping*
- Hábmera suohkan - Hamarøy kommunes samiske grunnsyn
- Satsingsområdet Barn og unge voksne
- Satsingsområdet God helse og livskvalitet
- Satsingsområdet Kultur
- Satsingsområdet Steds- og boligutvikling
- Satsingsområdet Mangfold og likeverd
- Plantema Flyktninger og innvandrere

2.2 Arealplaner og oppvekst

Kommuneplanens arealdel og områderegeringsplanene har betydning for oppvekst fordi disse planene inneholder de arealmessige rammene for barn og unges aktiviteter, ferdsel mv. Arealplanene er viktig også for transport, trafiksikkerhet, miljø, friluftsliv og kultur.

2.3 Handlingsdel, økonomiplan og årsbudsjett

Kommunestyret i Hábmera suohkan - Hamarøy kommune vedtar årlig årsbudsjett og økonomiplan for de fire kommende årene. Denne planen skal være handlingsdel både for samfunnsdelen og oppvekstplanen, og peker ut hvilke delmål, strategier og tiltak som skal prioriteres på kort og mellomlang sikt. Samfunnsdelen og oppvekstplanen utløper samtidig, i 2033, for at fremtidige rulleringen skal kunne skje på en koordinert måte.

2.4 Strukturutredning

Kommunedelplanen for oppvekst skal følges opp av en strukturutredning for framtidens barnehager og skoler, samt infrastruktur (bibliotek, kantine, anlegg for fysisk aktivitet, skolegårder, lekeplasser, trafikal tilrettelegging mv.) som må være i nær tilknytning til oppvekstenhetene. Strukturutredningen forventes å bli en kompleks utredning med en rekke faktorer til vurdering.

2.5 Forebyggende plan – «Oaggi muv/Gjør meg trygg II»

Oppvekstplanen skal følges opp med kommunens nye forebyggende plan, som er lovpålagt gjennom oppvekstreformen. Forebyggende plan skal bygge videre på dagens planverk, som er «Oaggi muv/Gjør meg trygg», og tilpasses Hábmer Hamarøy egenart, utfordringer og muligheter.

2.6 Kommunal beredskap

Det kommunale beredskapsplanverket skal inneholde en oversikt over hvilke tiltak kommunen har forberedt for å håndtere uønskede hendelser. Videreutvikling av infrastruktur og tjenester for oppvekst skal ta hensyn til samfunnssikkerhet og beredskap.

3 FNs bærekraftsmål for oppvekst i kommunen vår

Kommunedelplanen for oppvekst følger opp og bidrar til å nå spesielt fire av FNs bærekraftsmål, som vist i figuren nedenfor:

- *God utdanning* er en nøkkelkvalitet innen oppvekst, og den av bærekraftsmålene som står barns utvikling nærmest.
- *God helse og livskvalitet* er også overordnede målsettinger for alle som arbeider med barns utvikling.
- Vi skal bidra til at alle barn får være de de ønsker å være, og leve ut alle sider av seg selv uten å bli diskriminert. Bærekraftsmålet *Mindre ulikhet* er derfor ett av de fire bærekraftsmålene.
- Det siste målet vi har valgt å følge opp, *Samarbeid for å nå målene*, er både et lovpålegg i Norge og en viktig forutsetning for at vi skal lykkes med oppvekst.

Figur: FNs bærekraftsmål som støttes av Hábmera suohkan - Hamarøy kommunedelplan for oppvekst 2025-2033

– Vi må motivere de unge til skolegang og deltakelse.

Ungdomsrådets leder under politisk verksted (2025)

Lek har fått betydelig plass i denne planen. De positive effektene av lek er større og viktigere enn folk flest tenker over til daglig, både fysisk, kognitivt, sosialt og emosjonelt. Vi mener barna kan og bør leke mer, både inne og ute. Under planprosessen ble møter, medvirkning og verksteder innledet med leker som passer godt for barn og voksne sammen. Her fra Drag Helland samfunnshus og Hamsunsenteret.

Foto: Habmera suohkan - Hamarøy kommune.

4 Barnets beste

4.1 Et grunnleggende hensyn

FNs (Forente nasjoners) barnekonvensjon artikkel 3 sier at barns beste skal være det grunnleggende hensyn i alle handlinger som berører barn. Det samme er nedfelt i Grunnloven § 104: «Ved handlinger og avgjørelser som berører barn, skal barnets beste være et grunnleggende hensyn».

At et hensyn er *grunnleggende* innebærer at det har forrang når det skal vurderes opp mot andre hensyn.

4.2 Barnesyn og medvirkning

Konvensjonens artikkel 12 gjelder barns rett til medvirkning. Barn skal gis anledning til å bli hørt i enhver rettslig og administrativ saksbehandling som angår barnet, enten direkte eller gjennom en representant eller et egnet organ. Grunnlovens § 104 sier at barn «har rett til å bli hørt i spørsmål som gjelder dem selv, og deres mening skal tillegges vekt i overensstemmelse med deres alder og utvikling». Kommunen har eget ungdomsråd, som er et lovpålagt medvirkningsorgan. Vi skal legge godt til rette for deres arbeid.

Opplæringsloven sier at elevene har rett til medvirkning, og til å ytre meningane sine fritt. Skolen skal legge til rette for at alle elevene skal kunne ytre seg om skolens virksomhet og oppmuntre dem til å delta i skoledemokratiet. Skolens demokrati skal være organisert, som hovedregel ved klasse- og elevråd. Elevers deltagelse i skoledemokratiet er frivillig og krever ikke samtykke fra foreldrene. Ifølge barnehageloven har barn i barnehagen rett til å gi uttrykk for sitt syn på barnehagens daglige virksomhet og i saker som gjelder dem selv.

4.3 Barnets beste-vurdering

Vurderingene av barnets beste i denne planen er utført med utgangspunkt i FNs barnekomité's anbefalinger for hvilke momenter som skal tas i betraktning. Komitéen anbefaler at følgende momenter inngår i en barns beste-vurdering:

«Barnets synspunkter, barnets identitet, bevaring av familiemiljø og opprettholde relasjoner, omsorg, beskyttelse samt sikkerhet for barnet, barnets sårbarhet, barnets rett til helse og barnets rett til utdanning».

Denne planen bygger på en overordnet barnets beste-vurdering som tar hensyn til kunnskapsgrunnlaget om oppvekst i kommunen vår, lovpålagte forhold samt våre egne utredede satsinger, delmål og strategier.

4.4 Samiske barn og unge

Vi er en del av forvaltningsområdet for samisk språk. Det innebærer en ekstra forpliktelse til å ivareta og tydeliggjøre hvordan samiske barns rettigheter og interesser ivaretas.

4.5 Barnas framtid

Barnets beste-hensynet kommer fra FN, som navet i det internasjonale samarbeidet om grunnleggende verdier som menneskerettigheter, demokrati, fred samt klima- og miljøutviklingen. Disse verdiene har vært selvfølgelig for oss i Norge i mange år nå, men er nå utfordret av krefter som søker å reversere betydningen av dem. Vi må ruste barna våre for diskusjoner om og forståelse av grunnleggende verdispørsmål. Å tilføre barn og unge evne til refleksjon om grunnleggende spørsmål kan synes mer nødvendig for dannelse enn på lenge.

Knut Hamsun videregående skoles stand på Karrieredag 2024

Innhavet barnehages småbarn lager isskulpturer i de samiske fargene

«Nordmenn er nordlendinger, trøndere, sørlendinger – og folk fra alle de andre regionene. Nordmenn har også innvandret fra Afghanistan, Pakistan og Polen, Sverige, Somalia og Syria.

Mine besteforeldre innvandret fra Danmark og England for 110 år siden.

Det er ikke alltid så lett å si hvor vi er fra, hvilken nasjonalitet vi tilhører. Det vi kaller hjem, er der hjertet vårt er – og det kan ikke alltid plasseres innenfor landegrenser.

Nordmenn er unge og gamle, høye og lave, funksjonsfriske og rullestolbrukere. Stadig flere er over hundre år.

Nordmenn er rike, fattige og midt imellom. Nordmenn liker fotball og håndball, klatrer fjelltopper og seiler – mens andre er mest glad i sofaen.

Nordmenn er engasjert ungdom og livserfarne gamle. Nordmenn er enslige, skilte, barnefamilier og gamle ektepar. Nordmenn er jenter som er glad i jenter, gutter som er glad i gutter, og jenter og gutter som er glad i hverandre».

Kong Harald V, 2016.

Teaterøving: Habmera suohkan - Hamarøy kommune har gode tilbud innen kreative aktiviteter, og ditto dyktige utøvere.

5 Trygge familier og helsefremmende oppvekst

5.1 Innledning

Vi skal fremme barn og unges psykiske og fysiske helse, utvikling, medvirkning og livsmestring. Dette skal gjøres gjennom forebygging, tidlig innsats og en helhetlig tilnærming som inkluderer lek, fysisk aktivitet, god bokvalitet og sunt kosthold. Det skal i tillegg fokuseres på psykisk og fysisk helse og adgang til gode, kommunale helsetjenester for aleneboende ungdom på hybel og i bofellesskap.

Minoritets- og urfolksperspektivet er viktig. Vi skal sikre at barn med ulik bakgrunn får en inkluderende, respektfull og helsefremmende oppvekst. Innsats for samisk språk og kultur er en del av vår strategi for å møte behovene til samiske barn og unge.

Trygge, lekne og universelt utformede miljøer, både innendørs og utendørs, skal bidra til økt aktivitetsnivå. Vi skal legge stor vekt på å inkludere alle barn i aktiviteter, uavhengig av sosioøkonomisk bakgrunn og/eller andre utfordringer. Barn som vokser opp i fattigdom, skal prioriteres slik at de får likest mulig forutsetninger som andre barn.

Vi skal hjelpe barn og unge å bli bevisst rundt grensesetting, gode og vonde berøringer og hemmeligheter.

Tilrettelegging for mer friluftsliv for barn og familier er et naturlig strategivalg i en kommune med våre forutsetninger.

Forsterket samarbeid og dialog mellom foresatte, pedagoger og ulike helsetjenester, vil styrke familienes evne til å ta gode valg for seg selv. Forsterket samhandling skal bidra til å forebygge utenforskap og tidlig fange opp og bistå sårbare barn og familier.

Hábmera suohkan – Hamarøy kommune, i samarbeid med Salten friluftsråd, arrangerte friluftskole for barn i alderen 10 – 13 år sommeren 2024, med overnatting ved Stall Eivik.

Foto: Hábméra suohkan – Hamarøy kommune.

5.2 Delmål og strategier

Delmål	Slik skal vi nå målene
<p>Lek for å fremme barns utvikling, læring og sosiale ferdigheter</p>	<p>Styrke kompetansen blant kommunens ansatte og foresatte om lekens egenverdi for barns utvikling.</p> <p>Reflektere mer over hvordan lek kan bli en større del av hverdagen.</p> <p>Skape lekne læringsmiljøer tilrettelagt for strukturert og ustrukturert lek og utforskning, innendørs som utendørs.</p>
<p>Variert og sunt kosthold hele livet</p>	<p>Økt, tverrfaglig og kontinuerlig innsats for å utjevne sosioøkonomiske forskjeller i kosthold, samt forebygge livsstilsykdommer.</p> <p>Styrke fagkunnskap om kosthold og ernæring hos foresatte med særlig fokus på å forebygge overvekt.</p> <p>Styrke kompetansen innen “mat og helse” i skolene og blant foreldrene.</p> <p>Utrede varme og/eller kalde måltider i barnehager og skoler, med eller uten foreldrebetaling.</p>
<p>Fysisk aktivitet og helse for å sikre gode vaner og forebygge livsstilsykdommer hele livet</p>	<p>Satse som foregangskommune innen helårs, enkelt friluftsliv for alle.</p> <p>Legge til rette for fysisk aktivitet i barnehager, skoler og nærområder.</p> <p>Universell utforming av uteområder både i og utenfor skoler og barnehager, som muliggjør fysisk utfoldelse og friluftsliv for alle.</p> <p>Legge til rette for trygg transport og “hjertesoner” rundt skolene, barnehagene, sykkel- og barnevognskur, samt gang- og sykkelveier.</p> <p>Sikre tilgang til organisert og uorganisert aktivitet for alle, uavhengig av sosioøkonomisk status og transporttilbud.</p> <p>Gjennomføre aktiviteter i skolens ferier for at flere barn skal få et tilbud om positive opplevelser i feriene.</p> <p>Veilede foresatte i betydningen av fysisk aktivitet blant barn.</p>
<p>Psykisk helse og høy livskvalitet</p>	<p>Involvere foreldre gjennom veiledning, kurs og samtaler fra før fødsel og gjennom barnets oppvekst.</p> <p>Hjelpe barn og foreldre å bli bevisste rundt grensesetting.</p> <p>Ta i bruk undervisningsprogrammer i skolene som øker kunnskapen om psykisk helse.</p> <p>Fremme et trygt og inkluderende miljø som forebygger mobbing, diskriminering og andre former for negativ adferd med bakgrunn i etnisitet, språk, funksjonsgrad, kjønn, legning mv.</p> <p>Sikre god bokvalitet, også for unge på hybel.</p> <p>Opprette og videreføre sosiale møteplasser som styrker fellesskapet.</p>

Delmål	Slik skal vi nå målene
Psykisk helse forts	<p>Gi ulike lavterskeltilbud til familier, barn på institusjon, og aleneboende ungdom, for å utjevne sosioøkonomiske forskjeller.</p> <p>Øke fagkompetansen på minoritetshelse og traumebehandling i helsestasjonene.</p> <p>Sikre kontinuitet og høy faglig kompetanse av fagpersonell som jobber med barn og unges fysiske og psykiske helse.</p> <p>Sikre kontinuitet og tverrfaglighet i rusforebyggende arbeid.</p> <p>Sørge for en faglig og tilgjengelig bibliotekstjeneste for barn og unge.</p> <p>Øke kunnskap og bevissthet om verdien av å lese og bli lest for.</p>
Minoritets- og urfolksperspektivet	<p>Etablere mentorordning hvor rollemodeller kan gi støtte til barn og unge, både faglig og sosialt.</p> <p>Legge til rette for mangfold og inkludering, samt møteplasser, uavhengig av etnisitet, språk, dialekt, funksjonsgrad, kjønn, legning mv.</p> <p>Øke bevisstheten om kulturelle forskjeller gjennom opplæring for ansatte og frivillige, som styrker kultursensitiviteten.</p> <p>Sikre kontinuitet i arbeidet med sannhet og forsoning.</p> <p>Styrke samisk språk, identitet og kultur i hele kommunen</p> <p>Styrking av helsestasjonen, skolehelsetjenesten, psykisk helse og rus, som tar hensyn til kulturelle og språklige behov.</p> <p>Sikre fagkompetanse gjennom rekruttering, og beholde ressurser med samiskspråklig kompetanse.</p> <p>Legge til rette for at barn med ulik bakgrunn kan være trygge på egen identitet.</p>
Aktiv deltakelse og medbestemmelse i barn og unges liv	<p>Legge til rette for at ungdomsrådet reflekterer mangfoldet av de unge.</p> <p>Skape trygge rom for meningsutveksling og reell medvirkning.</p>

Barnetegning fra medvirkningen. Illustrerer den en drøm om at ukrainske barn skal få det trygt og godt her hos oss?

Karrieredag for kommunens ungdommer i 2024 – det lokale næringslivet stilte opp. Elever fra videregående skole er en viktig del av målgruppen for arrangementet.

6 Inkluderende barnehager og skoler som gir god opplæring

6.1 Innledning

Et hovedmål for de kommunale tjenestene er å legge til rette for barns muligheter for lek, læring, danning, livsmestring samt god helse. Den viktigste forutsetning for at barn skal lære, er opplevelsen av å være en del av et fellesskap, trygghet, forutsigbarhet og stabilitet. Barnehager og skoler spiller en nøkkelrolle i å forme framtidens innbyggere ved å gi alle like muligheter, uavhengig av bakgrunn, forutsetninger eller behov.

Gjennom denne planen styrker vi arbeidet med inkludering og fellesskap i barnehager og skoler, med særlig vekt på tidlig innsats, samisk språk og kultur, samt samarbeid med hjemmene og lokalsamfunnet. Vi skal tilrettelegge for helhetlige tjenester som er fysisk tilgjengelige, sosialt inkluderende og faglig tilpasset den enkeltes behov.

Vi erkjenner fagmiljøenes betydning for tjenestenes kvalitet, og behovet for å samle ressursene i større fagmiljøer med kompetanse og kapasitet til å levere et komplett tilbud til barn som trenger særskilt tilrettelegging og kompetanse. Vi skal tilpasse skolestrukturen til minst 15 elever pr skole, og med trinnstørrelser som styrker barnas sosiale muligheter. For barnehager anbefaler administrasjonen minimum 12 plasser som utgangspunkt for utredning. For både skoler og barnehager skal nedleggelse og opprettelse eventuelt vedtas etter utredninger som omfatter et bredere beslutningsgrunnlag enn antall elever og barn alene.

Hábmera suohkan - Hamarøy kommune er vertskap for Knut Hamsun videregående skole. Det innebærer et ansvar for å levere gode tjenester, bidra til at elevene får gode hybler og en sosial og givende fritid. Vi samarbeider med Nordland fylkeskommune og skolen selv om elevenes velferd, karrieremuligheter og andre muligheter i lokalsamfunnet vårt.

Hábmera suohkan - Hamarøy kommune samarbeider om pedagogisk-psykologiske tjenester og barnevern med Bodø kommune, som er vertskommune for begge tjenestene (pr. 2025). Helse miljøtilsyn Salten IKS ivaretar barnehagemyndighetsoppgave i samarbeid med de andre Saltenkommunene (pr. 2025). Vi har et ansvar for å følge opp samarbeidene og bidra til at tjenester leveres til barnets beste.

Ulvsvåg barnehage leker i båten sin.

6.2 Delmål og strategier

Delmål	Slik skal vi nå målene
<p>Trygt, inkluderende og utviklende leke- og læringsmiljø</p>	<p>Tilrettelegge for leke- og læringsmiljøer som fremmer inkludering, trivsel og vennskap, også på tvers av språklige og kulturelle forskjeller, religion, legning og funksjonsvariasjoner.</p> <p>Fremme frilekens egenverdi i både barnehage og skole.</p> <p>Alle skolene bør ha sosiale rom / fellesarealer tilstrekkelig store til å samle flere trinn, eller hele skolen sammen, til ulike lærings- og sosiale aktiviteter.</p> <p>Involvere barn og unge aktivt i beslutningsprosesser, leke- og læringsaktiviteter gjennom medvirkning.</p> <p>Fremme et leke- og læringsmiljø som reflekterer og verdsetter barn og unges kulturelle og språklige bakgrunn.</p> <p>Ha rutiner for undersøkelser og observasjon. Plan for tiltak og aktiviteter som forebygger diskriminering, rasisme, mobbing, krenkelser og utestenging.</p> <p>Styrke det enkelte barns evne til å håndtere utfordrende situasjoner.</p> <p>Styrke barnets begrepsapparat for å kunne snakke om følelser, om konflikter og om vanskelige temaer.</p> <p>Fremme bruken av natur og friluftsliv for å styrke relasjonsbygging og barns mestringsfølelse.</p> <p>Samarbeide nært og godt med heimen om normer og verdier, og om de gode grepene for en trygg og god oppvekst.</p> <p>Sørge for at formålsbygg og infrastruktur for oppvekst videreutvikles til godkjent standard mht. universell utforming, helse, miljø og sikkerhet samt funksjonalitet.</p> <p>Styrke samarbeidet mellom barnehagene og skolene på tvers i kommunen, eksempelvis felles aktivitetsdager og prosjekter.</p> <p>Samhandle med Hamarøy kulturskole for å bruke kunst og kultur i arbeidet med å styrke læringsmiljøet for enkeltelever, klasser og skoler.</p> <p>Finne alternativer der vanlige utdanningsløp ikke fører fram hos den enkelte.</p>
<p>Tidlig innsats</p>	<p>Sikre tidlig observasjon og kartlegging av barnets utviklingsbehov for å kunne tilby tilpasset støtte.</p> <p>Sikre rutiner for tidlig kartlegging av barns språklige, sosiale og emosjonelle utvikling.</p> <p>Veilede foreldre om barns trivsel, læring og utvikling i samarbeid med helsetjenester og fagpersoner.</p>

Delmål	Slik skal vi nå målene
	<p>Tilby lavterskeltiltak for barn som trenger ekstra støtte, i tett samarbeid med Statped, pedagogisk-psykologiske tjenester og helsetjenester.</p> <p>Utvikle forebyggende programmer som fokuserer på fysisk og psykisk helse, mestring, sosial kompetanse og skolevegring.</p> <p>Utrede muligheten for å engasjere en skolelos/ungdomslos.</p>
Drag skole som lulesamisk profilskole	<p>Gi mandat til en administrativt ledet utrednings- og arbeidsgruppe for å etablere Drag skole som lulesamisk profilskole, om mulig innen 2027, herunder vurdere om «profilskole» er den mest hensiktsmessige betegnelse</p> <p>Innlede dialog og samarbeid om profilskolen med relevante aktører som Sametinget, Árran, Nord universitet, Utdanningsdirektoratet, Nordland fylkeskommune, Statsforvalteren i Nordland, Utdanningsforbundet mv.</p> <p>Innhente erfaringer fra andre profilskoler.</p> <p>Arrangere et profilskoleverksted med bred deltakelse.</p> <p>Undersøke alle typer finansielle konsekvenser av profilskolen, samt muligheter for å finansiere forprosjekt, utredninger, etableringsprosessen og driften.</p>
Samisk språk og kultur (utenom profilskole)	<p>Implementere samiske verdier og tradisjoner i det daglige pedagogiske arbeidet, samt å legge til rette for at lulesamisk språk kan brukes i hverdagen.</p> <p>Opprettholde og om mulig øke andelen barn med samisk språk i skolen.</p> <p>Styrke Viejega AS som en enspråklig lulesamisk barnehage.</p> <p>Støtte videreføring av Rádnastallam som arena for lulesamisk språk.</p> <p>Sikre at opplæring på samisk skjer etter sterke språkmodeller.</p> <p>Bidra til utvikling av lulesamiske læremidler og digital teknologi på lulesamisk.</p>
Livslang læring	<p>Tilpasse opplæring slik at alle barn og elever opplever mestring og utvikling, uavhengig av forutsetninger.</p> <p>Legge til rette for mestring og læring ved å skape arenaer for både praktisk og teoretisk utvikling, særlig ved bruk av naturen, nordnorsk kultur og tradisjoner</p> <p>Bidra til at skoleelever kan tilegne seg digitale ferdigheter på en trygg måte.</p> <p>Fremme kildekritisk tenkning blant de unge.</p> <p>Utrede et Newton-rom i samarbeid med næringslivet, der teknologi, kunstig intelligens (KI) og innovasjon brukes aktivt for å styrke realfagsopplæringen.</p> <p>Sikre trygg og kunnskapsbasert overgang, gjennom gode samarbeidsrutiner mellom barnehage – grunnskole, og mellom grunnskole - videregående.</p> <p>Jobbe for gunstige overganger mellom barnehage, grunnskole og videregående skole, der også samisk språk og kultur har et gjennomgående fokus.</p>

Delmål	Slik skal vi nå målene
	<p>Fremme entreprenørskap, kreativitet og samarbeid mellom barnehage, skole og lokalsamfunn.</p> <p>Samhandle med næringslivet om praksisplasser, fagopplæring, sommerjobber og rekruttering.</p> <p>Styrke lesesatsingen i barnehager og skoler i samarbeid med bibliotekstjenesten og Sametingets lulesamiske litteraturformidler.</p> <p>Etablere rutiner for å fremme alle barn sitt språk og kultur i barnehage- og skolehverdagen.</p>
Kontinuitet og kvalitet i tjenesten	<p>Satse på etter- og videreutdanning for pedagogisk personale.</p> <p>Stimulere til kompetanseheving og utdanning for ufaglærte.</p> <p>Utrede strategiske kompetanseplaner på system- og individnivå.</p> <p>Vurdere å øke tilleggskompetanse i form av miljøterapeuter, psykososial kompetanse, spesialpedagogisk kompetanse og annen spisskompetanse.</p> <p>Sikre kompetanseutvikling innen inkluderende pedagogikk, mangfoldsledelse, vold-, overgrep- og rusproblematikk, samt sikkerhet og beredskap.</p> <p>Styrke det videregående opplæringstilbudet i Nord-Salten.</p> <p>Videreutvikle samarbeid med Knut Hamsun VGS samt fagmiljøer som barnevernstjenesten, Regionalt kontor for kompetanseutvikling (RKK), Nord universitet, Sami allaskuvla, Nordland fylkeskommune og KS samisk utviklingsnettverk.</p>

7 Møteplasser og aktiviteter i fritiden

7.1 Innledning

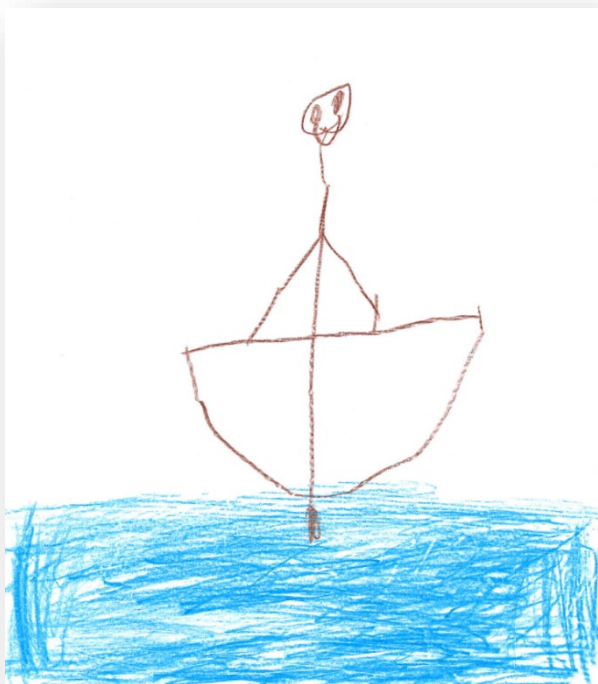
Barn og ungdom i Hábmer/Hamarøy er en mangfoldig gruppe. Noen har bodd her hele livet og har store deler av familien sin her. Andre har flyttet hit fra andre land eller steder i Norge. Alle har ulike forutsetninger. Vi søker å skape et samfunn der alle barn og unge, uavhengig av bakgrunn, har like muligheter til å delta, utvikle seg og trives. Mangfold er en berikende kilde til kreativitet, innovasjon og gjensidig læring. Mangfold innebærer også krav om inkluderende og tilpassede tilbud for alle.

Organiserte fritidsaktiviteter bidrar til å utvikle sosiale ferdigheter, selvtillit og positive relasjoner utenfor skole og hjem. For barn som opplever utfordringer ellers, kan fritidsaktivitet være en kilde til mestring, glede og tilhørighet.

Kultur, idrett og frivillighet er selveste limet i lokalsamfunnet, og skaper møteplasser, samhold, tilhørighet og trivsel. Kultur, idrett og frivillighet fremmer god helse og styrker kommunens omdømme. Vi blir et rikere samfunn og styrker danning og livsmestring blant de unge.

Kommunen vår har gode forutsetninger for helårs, variert friluftsliv. Vi skal styrke friluftslivet for barn, unge og foreldre fordi det er helsebringende og sosialiserende. Naturen er en god mestringsarena. Både nordnorsk og samisk kultur og identitet er knyttet til tradisjonell naturbruk.

Som eneste forvaltningskommune der lulesamisk er offisielt språk, skal vi bidra til å bevare og fremme samisk kultur og språk. Vi trenger tilbud der samiske og andre barn og ungdommer kan møtes og lære, utforske og dyrke det lulesamiske språket, samisk kulturarv og samisk identitet.

Medvirkningen har fortalt oss at barn og unge i kommunen vår har et nært forhold til naturen, friluftsliv og høsting. Tegningen til venstre er fra en av barnehagene og viser, i all enkelhet, fising fra båt.

7.2 Delmål og strategier

Delmål	Slik skal vi nå målene
<p>Alle barn og unge kan delta på minst én organisert fritidsaktivitet</p>	<p>Invitere de unge til dialog og samarbeid om nye, innovative og spennende fritidstilbud.</p> <p>Arbeide med barrierer for deltakelse, herunder også familiers økonomi.</p> <p>Ta i bruk ulike støtteordninger for å sikre barn og ungdoms deltakelse, uavhengig av deres sosioøkonomiske bakgrunn.</p> <p>Styrke transporttilbudet gjennom videreutvikling av vanlige fylkeskommunale bussruter, «Ándáris busa - Andreas buss», tilrettelegging for mer syklisme samt foreldrekjøring.</p> <p>Styrke kommunikasjon og markedsføring om tilbud og aktiviteter overfor barn og unge samt foresatte.</p> <p>Informere nylig tilflyttede innbyggere om kommunens fritidstilbud for barn og familier.</p> <p>Utrede tiltaket “aktivitetsvenn”, med mål om aktiv deltakelse i fritids-, idretts- og kulturlivet.</p> <p>Tilby lavterskel tilbud i meråpne skoler og gymsaler/haller.</p> <p>Videreutvikle utstyrsutlånssentralen BUA for å utjevne sosiale forskjeller, samt skape BUA Aktiv som ny aktivitetsarena.</p>
<p>Ungdom som ressurs</p>	<p>Ungdommene tar selv ansvar for planlegging og gjennomføring av aktiviteter, med voksne som støttespillere, veiledere og mentorer.</p> <p>Voksne skaper trygge rammer og tilrettelegger for læring og utvikling.</p> <p>Fokusere på å gi ungdommer reell stemme i beslutningsprosesser.</p> <p>Oppfordre lag og foreninger til å gi ungdom styreplasser og la ungdom planlegge og lede aktiviteter.</p> <p>Styrke ungdomsrådet for å øke deltakelsen og påvirkning blant ungdom.</p>
<p>Videreutvikle friluftsliv som en sosial aktivitet og naturen som en kulturarena</p>	<p>Sikre at bygdesentrene har mindre enn 500 m til en merket tursti, som også leder til gapahuk, grillhytte, bålsted eller annet naturlig møtested.</p> <p>Legge til rette for kulturarrangementer i naturen.</p> <p>Støtte videreutvikling av Ulvsvågskaret som skiarena og universelt tilrettelagt aktivitet.</p> <p>Styrke opplæring i å samle, fange og utnytte naturens ressurser.</p> <p>Innføre sommerskole med friluftsliv.</p> <p>Legge til rette for at unge kan delta på Basecamp Salten og tilsvarende arrangementer utenfor kommunen.</p> <p>Styrke minoritetsforeldrenes kunnskap om friluftsliv, slik at de kan støtte egne barns friluftaktiviteter.</p> <p>Samarbeide med Hamarøy friluftforum om helårs tilbud i friluftsliv</p>

Delmål	Slik skal vi nå målene
<p>Hamarøy kulturskole som fritidstilbud og møteplass</p>	<p>Være en pådriver for mangfold og inkludering blant de unge.</p> <p>Tilstrebe et bredt fagtilbud, lav elevkontingent og friplasser til familier med lav inntekt.</p> <p>Beholde og utvikle gode tilbud knyttet til lulesamisk språk og kultur.</p> <p>Samarbeide med flyktningetjenesten for å kunne tilby et relevant tilbud til enslige mindreårige flyktinger og barnefamilier.</p> <p>Utrede mulighetene for å videreutvikle Den kulturelle skolesekken (DKS)</p>
<p>Bibliotek-tjenesten som fritidstilbud og møteplass</p>	<p>Styrke arbeidet med lesing i skolen og på fritiden.</p> <p>Videreutvikle biblioteket som en uavhengig møteplass og arena for samtale og debatt, også for barn og unge.</p> <p>Videreutvikle biblioteket som språk-, mangfolds-, og inkluderingsarena.</p> <p>Tilby lørdagsåpent bibliotek om vinteren som lavterskel møteplass.</p> <p>Samarbeide med lulesamisk litteraturformidler på Sametingets bibliotek om et tilbud til samiskspråklige barn og ungdom.</p> <p>Vurdere bibliotek-tjenestens struktur i forbindelse med skolestruktur.</p> <p>Samarbeide med fylkeskommunen om bibliotektilbud for VGS elever.</p>
<p>Andre kommunale ungdoms-tilbud</p>	<p>Sikre medvirkning og medbestemmelse for barn og unge om tilbud gjennom etablerte rutiner og ungdomsråd.</p> <p>Tilby varierte kulturaktiviteter gjennom ungdomskubbene.</p> <p>Tilrettelegge for sosiale møtesteder i tilknytning til arenaer for organiserte fritidsaktiviteter, f.eks. ved idrettsanlegg.</p> <p>Tilrettelegge for at våre ungdommer får treffe ungdommer fra andre kommuner i sosial, idrettslig eller kulturell sammenheng.</p> <p>Prioritere ressurser og sikre kompetente ansatte med relevant fagbakgrunn.</p>
<p>Idretten som arena for inkludering, utvikling</p>	<p>Sikre egnede anlegg for idrett og fysisk aktivitet i areal- og anleggsplanlegging.</p> <p>Tilstrebe lav leie eller gratis tilgang til gymsal og haller for unge under 18 år.</p> <p>Legge til rette for konkurranser og aktiviteter på tvers av bygder og kommuner.</p> <p>Arbeide for tilskudd til idretten.</p> <p>Stille krav til idrettslag om forebygging av utenforskap og tilrettelegging.</p> <p>Utrede ny flerbrukshall på Drag.</p>

Delmål	Slik skal vi nå målene
Samhandling med frivillige lag og foreninger	Utrede og vedta en frivillighetsstrategi. Sikre tilrettelagte lokaler for frivillige lag og foreninger. Frivilligsentralen skal være et kompetansesenter og bidra til nettverksbygging for frivilligheten.
Samhandling og samskaping mellom aktører	Samhandle med og benytte kompetansen og lokalitetene til museer som Hamsunsenteret, Árran lulesamiske senter og andre kulturaktører. Samhandle med kirken og benytte dens kompetanse og lokaler. Samhandle med lokalt næringsliv, som kan berike og utvide fritids- og kulturtilbudet.

8 Planen som kompass og grunnlag for videre samhandling

Denne kommunedelplanen beskriver Hábmera suohkan - Hamarøy kommunes ambisjoner og målsettinger for oppvekst, og hvordan vi skal skape framtiden. Den skal være alle kommunestyrets, fagfolkene, frivillighetens og familienes kompass og styrke i arbeidet med å utvikle trygge og inkluderende miljøer i barnehager og skoler, og overalt ellers hvor barn lever livene sine.

Sannhet og forsoning er fortsatt et utviklingsområde i kommunen vår (2025).

Kommunedelplanen for oppvekst legger til rette for, sammen med samfunnsdelen, en god oppfølging av Sannhets- og forsoningskommisjonens rapport (2023) fordi samisk språk og kultur styrkes.

En plan kan ikke besvare alle spørsmål om oppvekst som måtte dukke opp i framtiden. Både det globale, nasjonale og lokale samfunnet endrer seg raskt og nye utfordringer vil oppstå kontinuerlig. Både kommunen, frivilligheten og foresatte er best tjent med å legge det gode arbeidsprinsippet *samhandling* til grunn for den fortsatte videreutviklingen av oppvekst i Hábmer – Hamarøy.

Fra medvirkningen med barn og unge.

